

B-rundskriv nr.: B/6-2019
Dokument nr.: 19/02898-1
Arkivkode: 0
Dato: 06.11.2019
Saksbehandler: KS Forhandling

Til: Kommunen / fylkeskommunen / virksomheten

SGS 2020 Pensjonsordninger

Ny sentral særavtale

Etter forhandlinger kom KS, LO Kommune, YS Kommune, Unio og Akademikerne 20. juni til enighet om opprettelse av ny sentral generell særavtale (SGS) 2020 Pensjonsordninger. Med denne nye særavtalen er det med virkning fra 1.1.2020 avtalt nye pensjonsordninger for arbeidstakere født 1963 eller senere. Gjeldende bestemmelser om pensjon i HTA vil fra samme tidspunkt flyttes fra HTA til den nye sentrale særavtalen, med enkelte tilpasninger og endringer.

De nye pensjonsordningene sikrer arbeidstakere gode pensjonsordninger med større fleksibilitet, og at det blir mer lønnsomt å stå i jobb lenger.

Pensjon for ulike grupper arbeidstakere i kommunal sektor

SGS 2020 Pensjonsordninger er framforhandlet på bakgrunn av Pensjonsavtalen mellom Regjeringen og partene i offentlig sektor som ble signert 3. mars i fjor, og de endringene Stortinget vedtok 11. juni i Lov om Statens pensjonskasse og Lov om Sykepleierpensjon som følger opp Pensjonsavtalen.

I kommunal sektor er undervisningspersonell medlemmer av statens pensjonskasse, sykepleiere har pensjon etter sykeleierpensjonsloven, og øvrige arbeidstakere har pensjon etter HTAs bestemmelser. De endringene som er avtalt for pensjonsordninger etter HTA er i hovedsak sammenfallende med de endringer Stortinget har vedtatt i lov om Statens pensjonskasse og sykeleierpensjonsloven.

Om innretningen på SGS 2020

Viktige formål med den nye særavtalen, SGS 2020, har vært å gjøre bestemmelsene mer tilgjengelig for både arbeidstakere og arbeidsgivere, ved å i større grad samle bestemmelsene om pensjon, og ved å etablere en ny struktur for oppbygging av bestemmelsene.

Særavtalen er inndelt i to deler. Del I har bestemmelser om tjenstepensjon, del II har bestemmelser om AFP.

Del I om tjenstepensjon er inndelt i fire kapitler. Kapittel 1 har gjennomgående bestemmelser som regulerer forhold som hvem pensjonsordningen omfatter, pensjonsgrunnlag, aldersgrense, premiebetaling m.m. Kapittel 2 omhandler alderspensjon til arbeidstakere født 1962 eller tidligere, og kapittel 3 omhandler alderspensjon til arbeidstakere født 1963 eller senere. Kapittel 4 omhandler uføre- og etterlattepensjoner.

Del II er inndelt i to kapitler. Kapittel 1 har bestemmelser om AFP for årskull 1962 og eldre. Kapittel 2 har foreløpig ingen bestemmelser, i påvente av at regler for AFP for årskull 1963 år yngre skal utredes og avtales.

Bestemmelser i HTA som endres og/eller flyttes til SGS 2020 pr. 1.1.2020

Ved opprettelsen av SGS 2020 pr. 1.1.2020, bortfaller HTA kapittel 2 og vedlegg 4 og 5 fra samme tidspunkt. I tillegg er partene enige om endringer i følgende andre bestemmelser fra samme tidspunkt:

HTA kapittel 1, pkt. 2.4 Åremålsstillinger

Bestemmelsen i siste ledd, om at arbeidstaker i retrettstilling som ved åremålets utløp er fylt 64 år, garanteres tilsvarende pensjonsgrunnlag som det vedkommende hadde i sin lederstilling ved åremålets utløp, endres slik at denne kun gjelder arbeidstakere født 1962 eller tidligere.

HTA kapittel 1, pkt. 12.5 Avlønning av pensjonister

Bestemmelsen flyttes til SGS 2020 § 3-2. Bestemmelsen endres ved at den fra 1.1.2020 kun skal gjelde arbeidstakere født 1962 eller tidligere, og ved at timelønn fra samme tidspunkt skal tilsvare den timelønn som er fastsatt for tilsatte på pensjonistvilkår i staten. Endring av satser i staten bekjentgjøres med personalmelding som publiseres på lovdatabasen.

HTA kapittel 3, pkt. 3.6 Bonus (produktivitets-/effektivitetstiltak)

Bestemmelsen i tredje ledd om at bonus ikke er pensjonsgivende i tjenestepensjonsordningen, flyttes til SGS 2020 § 4-3.

HTA kapittel 6, pkt. 6.1.15 Bruttolønn

Bestemmelsen endres slik at lærlinger og lære kandidater fra 1.1.2020 omfattes av arbeidsgivers tjenestepensjonsordning for verdiskapningstiden. Endringen innebærer at det skal foretas lønnstrekk for

medlemsinnskudd til pensjonsordningen.
Pensjonsopptjening for lærlinger og lærekandidater er også presisert i SGS 2020 § 2-3. Se omtalen nedenfor.

Overordnet om nye pensjonsordninger for arbeidstakere født 1963 eller senere

Tjenestepensjon og AFP for arbeidstakere født 1963 eller senere legges om til livsvarige påslagsordninger. Den nye påslagspensjonen og ny AFP kommer i tillegg til, og skal ikke samordnes med, ev. alderspensjon fra folketrygden.

Opptjening av ny påslagspensjon skjer fra og med 1. januar 2020. Med ny påslagspensjon blir all medlemstid frem til og med måneden medlemmet fyller 75 år pensjonsgivende. Påslagspensjonen kan som hovedregel tas ut fleksibelt fra fylte 62 år og kan kombineres med arbeidsinntekt uten at pensjonen blir avkortet.

De arbeidstakerne som har hatt opptjening i bruttopensjonsordningen før 1. januar 2020, skal få en oppsatt pensjon fra denne ordningen. Den oppsatte bruttopensjonen skal kunne tas ut fleksibelt fra 62 år og kombineres med arbeidsinntekt uten avkortning. Årlig bruttopensjon skal være høyere desto senere den tas ut etter fylte 67 år.

De nye ordningene og reglene for den oppsatte bruttopensjonen gir større uttelling av å stå lenger i arbeid, og gir arbeidstakerne styrkede muligheter til å opprettholde pensjonsnivåene når levealderen øker.

Ny AFP blir en livsvarig pensjonsytelse. AFP-ytelsen beregnes på bakgrunn av alle år i arbeid, og kan tas ut fleksibelt fra fylte 62 år og kombineres med arbeidsinntekt uten avkortning.

Overordnet om pensjonsordninger for arbeidstakere født 1962 eller tidligere

For arbeidstakere født 1962 eller tidligere, videreføres dagens bruttopensjon og AFP-ordning. Disse arbeidstakerne omfattes ikke av de nye pensjonsordningene. Bruttopensjonsordningen gir rett på tjenstepensjon fra fylte 67 år, og avkortes mot arbeidsinntekt. AFP videreføres for disse som en tidligpensjonsordning frem til fylte 67 år, og avkortes mot inntekt over toleransebeløpet på 15 000 kroner. Det er avtalt enkelte endringer for arbeidstakere født 1962. Disse er beskrevet nærmere nedenfor.

Nærmere om pensjon til arbeidstakere født 1963 eller senere

Overgangstillegg til arbeidstakere som fratrer stilling før fylte 67 år

Arbeidstakere født i årene 1963-1970, som fratrer medlemspliktig stilling helt i perioden mellom fylte 62 og 67 år har rett på et overgangstillegg. Overgangstillegget avkortes mot inntekt fra medlemspliktig stilling, men ikke mot arbeidsinntekt fra stilling som ikke er medlemspliktig. Overgangstillegget er maksimalt 0,15 G og trappes ned over årskullene 1963 til 1970.

2011-tillegg

Arbeidstakere født i årene 1963 til 1970, som har opptjening i bruttopensjonsordningen før 2011 har rett til et livsvarig tillegg til alderspensjonen. Tillegget utgjør maksimalt 1,5 prosent av pensjonsgrunnlaget for den oppsatte bruttopensjonen og trappes ned over årskullene 1963 til 1970. Tillegget kan kombineres med arbeidsinntekt uten avkortning.

Ny AFP ordning

Regler for ny AFP skal utredes og avtales. Det er ikke avtalt fremdrift for dette arbeidet.

Ny AFP i offentlig sektor er utformet etter mønster av AFP i privat sektor. Formålet har vært å legge til rette for arbeidstakermobilitet mellom privat og offentlig sektor. Det er derfor forutsatt at det etableres systemer for medregning av kvalifikasjonstid og refusjoner mellom AFP-ordningene i offentlig og privat sektor, slik at kvalifikasjonstid fra privat sektor kan medregnes i offentlig sektor og omvendt.

Partene i privat sektor har avtalt å gjennomføre en felles utredning om mulig omlegging av privat AFP. Dersom partene i privat sektor avtaler store uforutsette endringer, kan partene i Pensjonsavtalen avtale endringer i ny offentlig AFP.

Ny AFP skal utbetales i 2025 når 1963-kullet fyller 62 år, regler må derfor avtales senest i løpet av 2024.

Betinget tjenstepensjon

Arbeidstakere som ikke har rett til privat eller offentlig AFP, har rett på betinget tjenstepensjon som et tillegg til alderspensjonen. Tillegget er livsvarig og kan tas ut fleksibelt fra fylte 62 år og kan kombineres med arbeidsinntekt uten avkortning.

Betinget tjenstepensjon tjenes opp fra og med 1. januar 2020.

Nærmere om pensjon til arbeidstakere født i årene 1962 eller tidligere

Individuell garanti

Arbeidstakere født i 1958 eller tidligere som har 30 års medlems tid eller mer har garantert et minste pensjonsnivå fra fylte 67 år.

Arbeidstakere født 1959, 1960, 1961 eller 1962 skal ha en andel av det garantitillegget som er gitt medlemmer født 1958 eller tidligere.

Den individuelle garantien innebærer en delvis skjerming mot effekten av levealdersjustering av pensjonsytelsen.

Pensjonsopptjening ved ulønnet utdanningspermisjon

Det er avtalt pensjonsopptjening i inntil 4 år ved ulønnet utdanningspermisjon som arbeidsgiver vurderer er relevant for stillingen. Slik opptjening skjer på grunnlag av pensjonsgrunnlaget i stillingen som medlemmet har permisjon fra. Bestemmelsen gjelder for alle årskull, og er ikke avgrenset til å gjelde arbeidstakere født 1963 eller senere.

Pensjonsopptjening for lærlingers og lærekandidaters verdiskapningstid

Fra 1. januar 2020 er lærlinger og lærekandidater omfattet av pensjonsordningen for verdiskapningstiden. Lærlinger og lærekandidater etterinnmeldes i pensjonsordningen ved kvartalets utløp, og skal da meldes inn på grunnlag av en gjennomsnittlig stillingsprosent for hele kvartalet som verdiskapningstiden utgjør.

Krav om medlemstid før aldersgrensen

Det er avtalt at unntak fra medlemskap for arbeidstakere som ved aldersgrensen ikke vil få en samlet pensjonsgivende medlemstid på minst 3 år, opphører med ikrafttredelse av SGS 2020 1. januar 2020.

Arbeidstakere med særaldersgrenser

Arbeidstakere med særaldersgrense som er født 1963 eller senere omfattes, som øvrige arbeidstakere, av ny påslagspensjon.

Arbeidstakerne med særaldersgrense som er født 1963 eller senere kan likevel velge å ta ut bruttopensjon i perioden fram til og med måneden de fyller 67 år, dersom de fratrer stilling med lavere aldersgrense enn den alminnelige aldersgrensen med rett til pensjon før fylte 67 år. Dersom de har benyttet denne muligheten for fratreden ført fylte 67 år, vil de fra fylte 67 år kunne ta ut påslagspensjon.

Staten og partene i offentlig sektor har tidligere avtalt å forhandle langsiktig pensjonsløsning, og gjenstående sikrings- og overgangsbestemmelser for arbeidstakere med særaldersgrensen innen 1. november 2019. Fristen for disse forhandlingene er nå utsatt til 1. februar 2020.

Bestemmelsene i dagens HTA om at arbeidstakere med særaldersgrense som ikke har opptjent fulle pensjonsrettigheter kan fortsette i stillingen til fylte 67 år, må tilpasses systemet med påslagspensjon. KS og forhandlingssammenslutningene er enige om å regulere dette nærmere etter at forhandlinger mellom staten og partene i offentlig sektor er gjennomført, og at implementering av regler for særaldersgrense forhandles i forbindelse med hovedtariffoppgjøret pr. 1.5.2020. Det samme gjelder pensjonistlønn til særalderspensjonister med 60 års aldersgrense og som er født senere enn 1962.

Uføres alderspensjon

Uføre født 1963 eller senere skal tjene opp rett til alderpensjon fra påslagsordningen fra 1. januar 2020. Den

endelige utformingen av uføres alderspensjon i de offentlige tjenestepensjonsordningene avventer Stortingets behandling av regler for uføres alderspensjon fra folketrygden.

Varighet av SGS 2020

Særavtalen er avtalt for perioden 1.1.2020 til 30.4.2020. Særavtalen må sies opp skriftlig med minst tre måneders varsel før utløpstiden. Dersom avtalen ikke er sagt opp av noen av partene innen fristens utløp, fornyes avtalen for ett år av gangen med samme gjensidige oppsigelsesfrist.

Hege Mygland
avdelingsdirektør

Alexander Henriksen
spesialrådgiver